

СТАНОВИЩЕ

По конкурса за заемане на академична длъжност „Доцент по кинознание, киноизкуство и телевизия (история и теория на филмовата индустрия)“, професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, за нуждите на сектор „Екранни изкуства“, ИИИЗк – БАН, обявен в ДВ, 97/10. 12. 2019 г.

с кандидат д-р Александър Донев Ангелов

От доц. д-р Радостина Нейкова, сектор „Екранни изкуства“, ИИИЗк – БАН

По конкурса са постъпили документите на единствения кандидат – д-р Александър Донев.

Приемам като съществени документите и публикациите по конкурса за доцент на д-р Александър Донев, както следва:

- Хабилитационен труд – публикувана монография „Независимите в киното. От Едисон до Нетфликс“ (изд. ФънТези, 2019, 306 стр.)

Предложените седем научни статии и студии на английски и български език в сборници от конференции, юбилейни, национални, международни и научни списания, от общия списък с над 55 такива.

Предложените седем цитирания в български и международни издания от общия списък с 17 такива.

Предложените 6 участия в научни форуми.

Александър Донев е изследовател с научен опит, които от над 30 години работи в областта на кинокритиката, историята на киното, специализираната журналистика.

Преподавател е в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, както и Нов Български университет за периода (1998 – 2016 г.)

Разглеждам като основен хабилитационен материал монографията му „Независимите в киното. От Едисон до Нетфликс“. Александър Донеv прави общ преглед на проблема за независимото кино в различните му разновидности от появата до съвремеността. Смятам, че монографията съдържа широк кръг от филмова емпирия, и многообхватно изследване на ключови филмови процеси в сферата на независимите филмови продукции. Заглавията обхващат респектиращ период от „повече от 110 години: от времето, когато Едисон е първият филмов магнат, - до ден днешен, когато Нетфликс се оказва най-мощния партньор на независимото филмово творчество.“ Независимото кино е представено в контекста на повечето видове кино в специфичната тематична зона. Изследват се световни филмови образци в разнообразни аспекти. Център на вниманието е независимото кино от обобщаване на безбройните дефиниции; през обособяване на термина независимост във неговия филмов смисъл; като интегрална част от развлекателната икономика; като изчистен научен анализ на неговите практически проблеми и ценности; през историческия преглед на развитие и специфика; през българския контекст на проблема, до актуалните аспекти в отношенията между независимите и доминиращите структури на филмовата индустрия и стрийминг независимостта. И всичко това в естественото и задълбочено научно поле на изследване на д-р Александър Донеv. Неговата научно-изследователска, преподавателска и творческа работа като продуцент на филми, преподавател във висши учебни центрове и изкуствовед дава своя резултат в този текст. Открояват се качествата му на учен да борава със система от понятия, да вписва в аргументацията си резултати от теоретични и практически умения, както и аналитични способности да разглежда контекстуално проблематиката за независимото кино в контекста на екранното изкуство от началото му до съвременните „дигитални трансформации“ (с. 29). Още в началото авторът заявява насоката, където в основата на монографията „стои идеята да се очертае достоверна, убедителна и действаща представа на понятието „независимо кино“ в достатъчно мащабна историческа перспектива.“ (с. 13) Проследява се и еволюцията на

филмовата естетика в паралел с развитието на съвременните екранни технологии и характеризирането на рецептивните нагласи на аудиторията.

Авторът убедително обособява своята научна територия в изследванията на световното независимо кино, спирайки достатъчно внимание и върху „актуалното разглеждане на независимото кино с акцент върху неговите принципни характеристики и начини на функциониране е продиктувано от някои отчетливи процеси в съвременното българско кино“ (с. 32).

Приемам приносите на автора за това, че анализира независимото кино преди всичко в неговия „неинституционален характер“, доколкото то се създава и развива извън утвърдените, пазарно доминиращи комерисални или държавни институции, изследвайки в дълбочина именно историята на филмовата индустрия, социологията и социалната антропология на филмовото творчество. Както и акцентът върху значението на дигитализацията, като стимул за независимото филмово творчество, за демократизация на кинопроизводството и разпространението от една страна, както и за използването на дигитализацията за затвърждаване на бизнеса на големите компании от друга.

В посоченият списък от седем научни публикации на български и английски език откривам същите съществени качества да се коментират широк диапазон на класическите и съвременни екранни феномени в определена, ясно аргументирана изследователска територия.

Без да правя пространни анализи на качествата им поотделно, ще подчертая наличното разнообразие от теми и широкия обхват на анализите върху разнопосочна филмова територия, което определя цялостното присъствие на д-р Донеv като учен изследовател и педагог, способен да предаде на аудиторията си своите аналитични и практически идеи за историята и спецификата на екранното изкуство.

Спирайки вниманието на цитируемостта на кандидата, смятам, че научните му текстове предствляват интерес не само от колеги в сферата на екранното и киноизкуството, а и в сферата на маркетинга, пазарните измерения на съвременните

дигитални средства, изследвания в посоката на обществото и знанието (като например цитирането от Стефан Иванов в списание „Философски алтернативи“ от 2018 г.), визуализации и специфика на наскоро отминалото (цитирано от Stoyanova, V. в сборника “Remembering Communism: Private and Public Recollections of Lived Experience in Southeast Europe, 2014), езикът на рекламния слоган (цитат на Гургана Фъркова в монографията ѝ от 2018 г.) и др.

Независимо, че не участва в материалите по конкурса добре да се спомене и монографията му на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ „Помощ от публиката. Българските игрални филми от началото на XXI век и техните зрители в кината“, която в размер от 295 страници, изследва как националното кино предлага и разработва адекватни образи на нацията, анализирайки и популяризирайки това, което се идентифицира с националната култура, „подкрепяйки нейната устойчивост в духовен план.“ (с. 14). Този научен труд представлява първото българско широкообхватно изследване на проблема за филмовата публика, изградено на базата на различни аналитични методи – киноведски, културологичен, социологичен, статистически.

Трябва да спира внимание си и върху множеството полезни приложения, таблици и схеми, използвани като допълнителни приложения в различните научни текстове на Александър Донеv, с използването на които по ясен начин, конкретно и нагледно се разкриват основополагащи връзки в контекстуален план, представят се годишни обзори на най-характерни и важни процеси и явления, очертават се по-нагледно различни профили, тенденции и съпоставки.

Искам да спомена и одобрителните отзиви на колегите преподаватели и студентите по кинозкуство в НАТФИЗ за дългогодишната педагогическа работа на д-р Александър Донеv.

Цялостното представяне в конкурса за доцент по професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, за нуждите на сектор „Екранни изкуства“, ИИИЗк – БАН, с богатия му публикационен списък, издадените монографии и студии, хабилитационния му

труд, цитиранията, участията в научни форуми у нас и в чужбина, както и преподаваните от д-р Донеv курсове на студенти в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ създава у мен убеждението, че той е кандидат, който изцяло отговаря на изискванията за заемане на длъжността доцент и категорично предлагам д-р Александър Донеv да бъде избран в конкурса, обявен от сектор „Екранни изкуства“ Институт за изследване на изкуствата – БАН.

25. 04. 2020

доц. д-р Радостина Нейкова

София

Институт за изследване на изкуствата - БАН